

Kantoor Amsterdam

Anna Spenglerstraat 71
1054 NH Amsterdam
tel/fax: 020-6164684
giro: 3767096
e-mail: info@stopwapenhandel.org

Kantoor Groningen

Postbus 7007
9701 JA Groningen
tel: 050-3133247
fax: 050-3180024
e-mail: frank@stopwapenhandel.org

Aan: de Vaste Kamercommissies Buitenlandse Zaken en Economische Zaken
Betreft: Algemeen Overleg Wapenexportbeleid 20 december as.

Amsterdam/Groningen, 11 december 2007

Geacht Kamerlid,

Met het oog op het AO Wapenexportbeleid van volgende week donderdag willen wij graag uw aandacht vragen voor een aantal punten, waarvan wij vinden dat ze aan de orde zouden moeten komen. Onze zorgen betreffen ondermeer de grote omvang van de Nederlandse wapenverkopen, óók aan landen die bij een strikte interpretatie van de EU gedragscode wapenexport daarvoor niet in aanmerking zouden mogen komen. Verder vinden wij het onacceptabel dat Nederland weigert de doorvoer van wapens uit bevriende landen te controleren, zelfs als die naar conflictgebieden gaan. Ook plaatsen wij grote vraagtekens bij de verkoop van dual-use goederen aan landen die niet aan de Europese wapenexportcriteria voldoen.

1. Wapenexportanalyse 2006

Graag verwijzen wij naar ons rapport met een analyse van de in 2006 verstrekte vergunningen, dat u bij deze brief wordt meegestuurd. Daarin belichten wij de meest opvallende aspecten van de Nederlandse wapenhandel over het voorgaande jaar en stellen we een aantal zaken ter discussie. Een van de hoofdconclusies van het rapport is dat Nederland zijn positie als wapenexporteur verstevigt, met alweer ruim een miljard euro aan wapenexportvergunningen. Ons rapport kunt u ook terugvinden op onze website www.stopwapenhandel.org.

2. Bestemmingen

India en Pakistan: Het grensconflict rond Kasjmir, de aanwezigheid van kernwapens en in het geval van Pakistan een sterk gemankeerde democratie lijken ons voldoende redenen geen wapenverkopen aan deze landen toe te staan. Toch ging de regering in 2006 akkoord met leveranties aan India en Pakistan ter waarde van elk ruim 5 miljoen euro. Ondanks een belofte geen goederen te leveren die in Kasjmir ingezet kunnen worden, verleende Nederland in 2006 ook vergunningen voor (dual-use) nachtzichtapparatuur voor de Pakistaanse luchtmacht en grenswacht.

Israël: De laatste twee jaar wordt het restrictieve exportbeleid ten aanzien van Israël langzaamaan losgelaten. In 2006 zijn vergunningen afgegeven voor militaire goederen ter waarde van 400.000 euro. Daarnaast zijn dual-use vergunningen afgegeven voor nachtzichtapparatuur voor het Israëlische leger. Verder staat een order voor overtollige HAWK onderdelen van Defensie op de rol.

Indonesië: Hoewel de verkoop van twee korvetten – de grootste exportvergunning van 2006 - uiteraard geen verrassing was, blijven we er bij u op aandringen deze zaak te volgen en te voorkomen dat de geplande verkoop van nog twee korvetten – waarvoor zover bekend nog geen vergunning is verleend – doorgang vindt. De Campagne tegen Wapenhandel blijft deze megaorder van een land dat met grote schulden en binnenlandse conflicten kampt geheel onverantwoord vinden.

3. Doorvoer

Met ingang van volgend jaar komt het verschil tussen snelle en langzame doorvoer te vervallen en gaat een 'algemene' vergunningplicht voor wapendoorvoer gelden. Die vergunningplicht is echter weinig algemeen: doorvoer uit EU en NAVO lidstaten valt daarbuiten. Dat betekent dat maar een fractie van de doorvoer onder de vergunningplicht komt te vallen. Met de uitzonderingspositie voor bondgenoten weigert Nederland te erkennen dat de soms grote verschillen in de uitvoering van het wapenexportbeleid onder bondgenoten – ondanks bijvoorbeeld een gemeenschappelijke Europese gedragscode – een eigen Nederlandse beoordeling verlangen. Zo blijkt dat in 2006 Amerikaanse wapentransporten via Schiphol naar Israël ongehinderd konden plaatsvinden, zelfs op het moment dat Libanon zwaar onder Israëlisch vuur lag. De Campagne tegen Wapenhandel vindt dat onverteerbaar.

Ook plaatsen we grote vraagtekens bij vrachten munitie die vanuit Europa via Nederland naar bijvoorbeeld Bangladesh, Bolivia, Guatemala en de Filippijnen gaan. Vele tienduizenden vuurwapens en vele tientallen miljoenen stuks munitie gaan via Nederlands grondgebied overigens naar de VS.

4. Dual-use

Nachtzichtapparatuur is een van de belangrijkste soorten dual-use die vanuit Nederland wordt geëxporteerd. Wij twijfelen aan de hardheid van de garanties van afnemers wanneer wordt geclaimd dat deze spullen voor civiele doeleinden worden gebruikt. Naar China vertrekken zogenaamde beeldversterkerbuizen (de kern van alle nachtzichtapparatuur) ter waarde van enkele miljoenen euro's, onder het mom van "surveillance en bewakingsdoeleinden". Ook verontrust ons een grote zending nachtzichtapparatuur aan de strijdkrachten van Israël. Wij vinden dit niet te rijmen met het beleid geen goederen te leveren die bij mensenrechtenschendingen gebruikt zouden kunnen worden.

Op chemisch gebied worden belangrijke grondstoffen voor gifgas geëxporteerd naar landen die geen partij zijn bij het chemische wapenverdrag - te weten Egypte, Israël en Taiwan – terwijl sluitende controle op het civiele eindgebruik niet mogelijk is. In alle gevallen geldt dat Nederland in de praktijk afgaat op schriftelijke opgave van het beoogde eindgebruik en amper mogelijkheden heeft daadwerkelijk eindgebruik

te verifiëren. Wij vinden dat bij de minste twijfels geen vergunning verstrekt zou mogen worden.

Verder zijn wij benieuwd naar de laatste ontwikkelingen in Brussel op het gebied van de herziening van de dual-use richtlijnen, waarover u eerder dit jaar bent geïnformeerd (Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 22 112, nr. 507).

5. Transparantie:

- Ondanks de vorderingen die afgelopen jaren steeds geboekt zijn waar het gaat om inzicht in de afgegeven vergunningen, blijven we hameren op een snellere publicatie daarvan. Op het moment van schrijven laten gegevens over 2007 nog altijd op zich wachten. Bij onze zuiderburen bijvoorbeeld verschijnen die steevast binnen twee maanden; Nederland zou daar een voorbeeld aan moeten nemen.

- verder blijven wij grote waarde hechten aan een duidelijke weergave van eindgebruiker (handel/industrie, particulier, krijgsmachtdeel, politie, etc.), zoals dat nu reeds gebeurt bij de dual-use vergunningsoverzichten.

6. Interne markt voor wapens

Tot slot vragen wij uw bijzondere aandacht voor de nieuwe stap die recent is gezet op weg naar een interne Europese markt voor wapens. Onder het mom van onevenredige lasten en stroperige bureaucratie heeft de Europese Commissie op 5 december jl. een voorstel gedaan om flink het mes te zetten in de vergunningplicht voor intra-Europese wapenhandel. Wij hebben grote zorgen dat dit gaat leiden tot enerzijds een proces waarbij wapenhandel de Unie zal verlaten via het land met de laagste exportdrempel (lowest common denominator), terwijl ook het zicht op zulke wapenstromen in een zich steeds verder integrerende Europese (en internationale) wapenindustrie steeds meer afneemt en dus externe controle ernstig bemoeilijkt. Wij zijn dan ook geenszins gerustgesteld door de bewering van Brussel dat voldoende vertrouwenwekkende maatregelen genomen zullen worden om aan deze zorgen tegemoet te komen. Wij zijn benieuwd naar de wijze waarop uw Kamer in dit proces betrokken zal worden.

Voor eventuele vragen over een of ander kunt u uiteraard altijd contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Frank Slijper, namens de Campagne tegen Wapenhandel
(M: 06-28504778)